

А.І. КАБАЛЮК,
Національний університет харчових технологій,
М.В. ГРИГОРЦІВ,
к.е.н., доцент, Національний університет харчових технологій

Управління інвестиційною діяльністю підприємства

У статті розглянуто поняття «інвестиції» та «інвестиційна діяльність», досліджено етапи проведення інвестиційної діяльності, визначено теоретичні засади стратегічного, тактичного та оперативного управління інвестиційною діяльністю.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність підприємства, управління інвестиційною діяльністю підприємства, суб'єкт та об'єкт інвестиційної діяльності.

А.И. КАБАЛЮК,
Национальный университет пищевых технологий,
М.В. ГРИГОРЦИВ,
к.э.н., доцент, Национальный университет пищевых технологий

Управление инвестиционной деятельностью предприятия

В статье рассмотрены понятия «инвестиции» и «инвестиционная деятельность», исследованы этапы проведения инвестиционной деятельности, определены теоретические основы стратегического, тактического и оперативного управления инвестиционной деятельностью.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная деятельность предприятия, управление инвестиционной деятельностью предприятия, субъект и объект инвестиционной деятельности.

A. KABALIUK,
National University of Food Technologies,
M. HRYHORSIV,
candidate of economic sciences, National University of Food Technologies

Management of investment activity of the enterprise

The article discusses the concept of "investment" and "investment activity" b researched stages of investment, defined theoretical bases of strategic, tactical and operational management of investment activity.

Keywords: investments, investment company, investment management operations of the company, the subject and object of investment.

Постановка проблеми. Розвиток інвестиційної діяльності в країні проходить на етапі становлення, в якому відбуваються різноманітні процеси, які дають змогу формувати необхідний обсяг економічних ресурсів, щодо виконання важливих завдань, функцій на підприємстві та сприяти подальшому розвитку національної економіки. Потрібно особливу увагу приділити джерелам формування інвестиційних ресурсів та їх застосуванню.

Метою статті є обґрунтування теоретико-методичних аспектів управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Значний внесок у розвиток основ аналізу та підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємств було зроблено в роботах таких науковців: М. Білик [3, 454 с.], І. Бланк [4, 344 с.], В. Геєць [5, 330 с.], В. Гриньова [7, 442 с.], В. Грідасов [8, с. 33], В. Федоренко [13, 104 с.], О. Царенко [15, с. 9–13].

Незважаючи на значний внесок науковців у формування засад інвестиційної діяльності підприємств, необхідно звернути увагу на розробку інвестиційної стратегії формування тактичного та оперативного управління інвестиційною діяльністю.

Актуальними при цьому стають такі дослідження: визначення потреби у інвестиційних ресурсах і їх потреби на підприємстві, розробка механізмів формування та ефективного використання інвестицій, визначення змісту управлінського аспекту інвестиційної діяльності підприємства.

Завданням роботи є обґрунтування понять «інвестиційна діяльність» та «інвестиції», дати їхню характеристику та визначити основні шляхи підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємства в умовах ринкової економіки в Україні.

Виклад основного матеріалу. Термін «інвестиції» (від лат. слова invest – вкладати) у сучасному визначенні означає процес вкладання капіталу з метою його збільшення в майбутньому. У Законі України «Про інвестиційну діяльність» зазначається не мета здійснення інвестицій, а уточнюється характеристика об'єктів вкладення: це вкладення в об'єкти тільки такої діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект [14, с. 115–117].

Інвестиційна діяльність – це сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави, спрямованих на реалізацію інвестиційних програм з метою отримання доходу або прибутку.

Вона здійснюється на основі:

- інвестування, яке здійснюється громадянами, недержавними підприємствами, господарськими асоціаціями, а також громадськими та релігійними організаціями;
- державного інвестування, яке здійснюється органами влади та управління України, а також державними підприємствами та установами;
- іноземного інвестування, яке здійснюється іноземними державами, юридичними та фізичними особами [10, с. 472].

Головною метою інвестиційної діяльності є здійснення оптимальної ліквідності інвестиційних ресурсів, тобто максимізація добробуту власників, що забезпечуватиме тривалий розвиток підприємства.

Об'єктами інвестиційної діяльності можуть бути будь-яке майно, в тому числі основні фонди і оборотні кошти в усіх галузях економіки, цінні папери (крім векселів), цільові грошові вклади, науково-технічна продукція, інтелектуальні цінності, інші об'єкти власності, а також майнові права.

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Суб'єктами інвестиційної діяльності можуть бути громадяни і юридичні особи України та іноземних держав, а також держави. Недержавні пенсійні фонди, страхові компанії та фінансові установи – це юридичні особи публічного права, які здійснюють інвестиційну діяльність відповідно до законодавства, що визначає особливості їх діяльності [1, ст. 646].

Теоретичне дослідження управління інвестиційною діяльністю підприємства може мати різні визначення:

1) управління інвестиційною діяльністю підприємства є цілеспрямованим впливом суб'єктів (держави, регіону, підприємства) на об'єкт (стан та розвиток інвестиційної діяльності, хід інвестиційного процесу);

2) обов'язковою умовою реалізації управління є наявність вихідної інформації про стан об'єкта (інвестиційні ресурси, сферу підприємницької діяльності, в яку будуть вкладатись інвестиції тощо), яку в процесі управління буде трансформовано в певні управлінські рішення суб'єктів;

3) управління інвестиційною діяльністю означає, що в існуючий стан економічної системи (підприємства) будуть внесені певні зміни, що мають сприяти досягненню поставленої мети такої діяльності;

4) управління інвестиційною діяльністю є обов'язковою умовою її здійснення;

5) управління інвестиційною діяльністю має здійснюватись за заздалегідь продуманим планом дій, насамперед, йдеться про необхідність формування стратегії інвестиційної діяльності як одного із основних елементів управлінської діяльності.

Відповідно до мети управління інвестиційною діяльністю в державних масштабах передбачає регулювання, контроль, стимулювання та підтримку інвестиційної діяльності, як правило, законодавчо-регламентованими методами та здійснюється шляхом стратегічного, тактичного оперативного управління.

Схему стратегічного управління інвестиційною діяльністю підприємства як базового елемента управління інвестиційною діяльністю зображено на рисунку.

Відповідно до сформованих стратегічних рішень і в межах поточних фінансових можливостей підприємства, здійснюється тактичне управління інвестиційною діяльністю. У теорії менеджменту тактичне управління окреслюють як короткострокове управління, що передбачає конкретні дії щодо реалізації намічених цілей, у процесі здійснення якого на базі наявної інформації відбувається постійне порівняння показників стратегічного плану з досягнутими за певний період. Оперативне управління інвестиційною діяльністю слід досліджувати в двох аспектах:

1) оперативне управління реальними інвестиціями (управління реалізацією реальних інвестиційних проектів);

2) оперативне управління портфелем фінансових інвестицій.

Під оперативним управлінням портфелем фінансових інвестицій розуміють обґрунтування і реалізацію управлінських рішень, які забезпечують дотримання цільового інвестиційного напрямку фінансового портфеля згідно з параметрами дохідності, ліквідності та ризику [12].

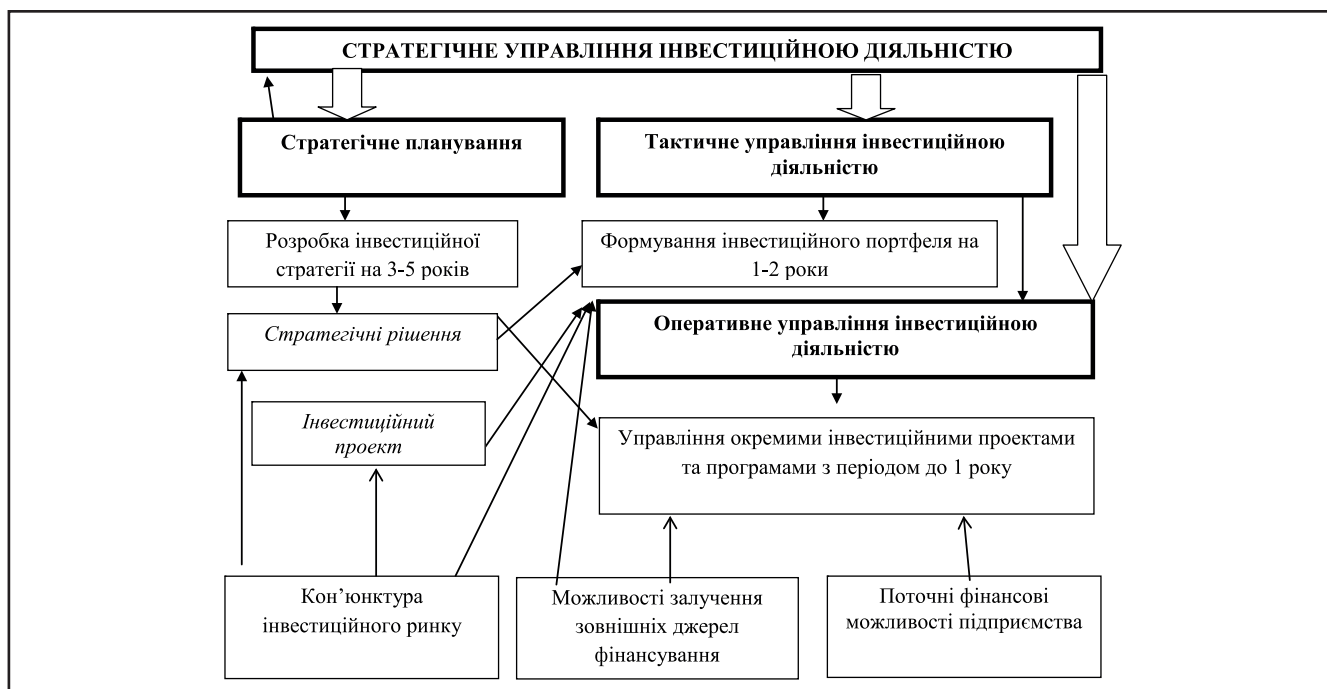
В економічній практиці існує багато класифікацій джерел формування інвестиційних ресурсів і більшість з них співпадає із тією класифікацією, яка подана в українському законодавстві. Так, згідно зі ст. 10 Закону України «Про інвестиційну діяльність» джерела інвестиційних ресурсів поділяються на [1, ст. 646]:

– власні фінансові ресурси (прибуток, амортизаційні відрахування, відшкодування збитків щодо аварій, стихійного лиха, грошові накопичення та заощадження громадян, юридичних осіб тощо);

– позикові фінансові кошти інвестора (облігаційні позики, банківські та бюджетні кредити);

– залучені фінансові кошти інвестора (кошти, одержані від продажу акцій, пайові та інші внески громадян та юридичних осіб);

– бюджетні інвестиційні асигнування (безкоштовно надане бюджетними органами цільове фінансування);

Стратегічне управління інвестиційною діяльністю [9, с. 138-142]

У загальному джерела формування інвестиційних ресурсів підприємства поділяються на три групи: власні, боргові та залучені.

Вибір конкретного джерела фінансування інвестицій дозволяє розрахувати пропорції в структурі визначених джерел формування інвестиційних ресурсів. Формування ж самої структури джерел фінансування залежить від багатьох чинників, зокрема від оподаткування доходів підприємств, темпів зростання реалізації товарної продукції та їх стабільності, структури активів підприємств, стану ринку капіталу, відсоткової політики комерційних банків, рівня управління фінансовими ресурсами підприємства, стратегічних цілових фінансових рішень.

Найпривабливішим методом фінансування інвестиційних проєктів є самофінансування, яке здійснюється виключно за рахунок власних внутрішніх коштів підприємства. Цей метод є основним для реалізації невеликих інвестиційних проєктів індивідуальних інвесторів та включає можливість підприємства не тільки відшкодувати затрати, а й здійснювати за рахунок отриманого прибутку матеріальне стимулювання працівників, вирішувати питання соціального розвитку і, головне, здійснювати розширене відтворення та розвиток підприємства [11, с. 736].

До факторів, що впливають на інвестиційну привабливість, можна віднести фактори загальної дії та фактори регіональної (територіальної) дії. До факторів загальної дії відносяться соціально-економічні (загальний розвиток галузей економіки; розвиток фінансово-кредитної системи; функціонування фондового ринку; рівень інфляції) та політичні (політична ситуація в країні; нормативно-правова база в галузі; інвестування) фактори. Факторами регіональної (територіальної) дії є галузева структура економіки регіону; розвиток комерційної інфраструктури; стан дорожньо-транспортної інфраструктури; наявність фінансових ресурсів [16, с. 174–178].

У загальному, інвестиційно-привабливими вважаються підприємства, що перебувають на стадіях коли в них збільшуються обсяги продажів, рівень використання виробничих потужностей, тобто покращуються показники їх діяльності. На стадіях «остаточної зрілості» та «старіння» інвестиції вважаються недоцільними, за винятком тих випадків коли продукція підприємства має досить високо маркетингові перспективи, обсяг інвестицій у технічне переоснащення невеликий і вкладені кошти можуть повернутися інвестору в найкоротший термін (до 2 років) [2, с. 893–897].

Висновки

Управління інвестиційною діяльністю підприємства є важливим та складним процесом, реалізація якого залежить від багатьох чинників. Інвестиційна діяльність — це вкладення інвестицій (інвестування) і сукупність практичних дій (комплексу заходів) щодо їх реалізації. Ефективне використан-

ня інвестиційних ресурсів на підприємстві, дозволить йому краще виконувати свої функції, отримувати прибутки, а це в свою чергу дозволить покращити економічну ситуацію в країні. Ефективне залучення інвестиційного капіталу в економіку держави призведе до збільшення надходжень платежів до бюджету, що покращить соціально-економічний стан держави в цілому.

Список використаних джерел

1. Закон Про інвестиційну діяльність: Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.08.91. №1560–XII (ред. від 19.01.2012) // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1991. — №47. — С. 646.
2. Ангелко І.В. Основні джерела формування інвестиційних ресурсів підприємства в умовах його розвитку / І.В. Ангелко // Young Scientist. — 2015 — №2(17). — С. 893–897.
3. Білик М.Д. Основи бюджетування / М.Д. Білик — КНЕУ, 2009. — 454 с.
4. Бланк І.О. Інвестиційний менеджмент: підручник / І.О. Бланк. — КНТЕУ, 2003. — 344 с.
5. Геець В.М. Нестабільність та економічне зростання / В.М. Геець. — К.: Інститут економічних прогнозувань, 2006. — 330 с.
6. Гребінчук О.М. Стратегічне, тактичне та оперативне управління виробництвом машинобудівних підприємств / О.М. Гребінчук // Ефективна економіка. — 2010. — Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=349>.
7. Гриньова В.М. Інвестування: підручник / В.М. Гриньова — Знання, 2008. — 442 с.
8. Грідасов В.М. Інвестування: Навч. посібник / В.М. Грідасов. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 33 с.
9. Зам'ятіна Н.В. Теоретико-методичні засади управління інвестиційною діяльністю підприємства / В.А. Зам'ятіна // Фінансовий простір. — 2013. — №3(11). — С. 138–142.
10. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: підруч. [для студ. вищ. навч. М 14 закл.] / Т.В. Майорова. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 472 с.
11. Пересада А.А. Проектне фінансування: Підручник / А.А. Пересада, Т.В. Майорова, О.О. Ляхова. — К.: КНЕУ, 2005. — С. 736.
12. Тимошик Н.С. Особливості оперативного управління фінансовими інвестиціями / Н.С. Тимошик // Науковий вісник НЛТУ України. — 2010.
13. Федоренко В.Г. Страховий та інвестиційний менеджмент: підручник / В.Г. Федоренко. — МАУП, 2002. — 104 с.
14. Харчук В.А. Теоретична сутність інвестиції та значення як економічної категорії / А.В. Харчук // ВХНУ, №3. Т. 2, 2014 (212). — С. 115–117.
15. Царенко О.В. Інвестиційні механізми реалізації цільової стратегії інноваційного розвитку легкої промисловості регіону / О.В. Царенко // Інвестиції: практика та дослідження. — 2010. — №10. — С. 9–13.
16. Черненко Л.В. Інвестиційна діяльність підприємств та джерела її фінансування [Електрон. ресурс] / Л.В. Черненко. — С. 174–178 <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/3.2/174.pdf>